

Natura 2000-handleplan 2016–2021

2. planperiode

Vullum Sø

Natura 2000-område nr. 23

Habitatområde H23

Kolofon:

Titel: Natura 2000 handleplan
2. planperiode 2016 – 2021
Natura 2000-område nr. 23
Vullum Sø

Udgiver: Thisted Kommune

År: 2017

Forsidefoto: Udsigt over Vullum Sø, Karin Ølgaard Madsen

Kort: © 2014 Pitney Bowes Software Inc.

Må citeres med kildeangivelse.

THISTED KOMMUNE

Plan- og Miljøafdelingen
Vandløb – og natur
Kirkevej 9
7760 Hurup
teknisk@thisted.dk

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	4
Baggrund.....	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan.....	6
Behov for indsatser.....	7
Indsatser fordelt på aktør.....	8
Prioritering af den forventede indsats.....	9
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse.....	9
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.....	11
Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag.....	13

Resumé

Handleplanen for Natura 2000-område nr. 23 Vullum sø beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Der vil i særlig grad skulle ske en indsats for naturtyperne kransnålalgesø, klithede, klitlavning, grå/grøn klit samt for arten hedepletvinge.

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod en forbedring af naturtilstanden på områdets hedearealer ved at gennemføre en grundlæggende indsats med efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding. Stat og kommuner skal endvidere være særlige opmærksomme på arten hedepletvinge.

Natura 2000-område nr. 23 Vullum Sø har et areal på ca. 132 ha. Heraf er Naturstyrelsen lodsejer på ca. 129 ha. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H23.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (tidligere NaturErhvervstyrelsen).

Figur 1: Den blå skravering på kortet viser udstrækningen af Natura 2000-område nr. 23 Vullum Sø.

Baggrund

Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens [hjemmeside](#).

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2010-2015
- Sammenhæng i naturen
- Levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Thisted Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for område nr. 23 Vullum sø.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Miljøstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-områder, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Naturstyrelsen Thy ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resuméer af disse planer kan ses i bilag 1.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. september 2016), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015). Thisted Kommune har forud for den endelige vedtagelse af handleplanen foretaget en miljøscreening af denne og truffet afgørelse om, at der ikke er behov for at lave en miljøvurdering. Det er kommunens vurdering, at handleplanens indhold og indsatser overordnet set vil medføre en positiv effekt på naturtyper og arter, som området er udpeget for.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Projekter finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:

På grund af dette Natura 2000-områdes ejerforhold, hvor Naturstyrelsen ejer omkring 98 % af det 132 ha store areal, er indsatsen for områdets naturtyper, for langt størstedelens vedkommende, sikret gennem Naturstyrelsens drifts- og plejeplaner.

Thisted Kommune har derfor ikke prioriteret at finansiere eller afsætte midler til nogen aktiviteter i området i 1. planperiode.

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Indsatser gennemført på offentlige arealer

Naturstyrelsen har gennemført 38 indsatser i dette Natura 2000 område i perioden 2010-2015. Disse indsatser består af en række plejetiltag på et areal der udgør i alt 75 ha. Disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger og har været til gavn for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. En mere konkret redegørelse af Naturstyrelsens indsats kan ses på Naturstyrelsens [hjemmeside](#).

Figur 2: Traner over Vullum Sø. Fotograf: Kristian Mandsberg Nielsen

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for område nr. 23 Vullum sø beskriver de konkrete mål for indsatsen. Den statslige Natura 2000-plan inkl. indsatsprogrammet kan ses på Miljøstyrelsens [hjemmeside](#), mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 2. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 1. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper**	Rydning af uønsket opvækst	0 ha	op til 1 ha	Op til 1 ha
	Græsning eller høslæt	0,1 ha	op til 0,9 ha	Op til 1 ha

*Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner (se bilag 1).

** Arealerne er udpeget ud fra følgende kriterier: Rydning-alle arealer der i kortlægningen er registreret med vedplantedækning over 10 %, Græsning/høslæt- Som udgangspunkt skal alle lysåbne arealer plejes.

Thisted Kommune har ikke nødvendigvis kendskab til alle naturpleje-projekter i Natura 2000 området. Det er derfor muligt, at områder hvor der er igangværende indsats (men hvor der ikke er søgt tilskud) fremgår i tabel 1 som arealer med behov for indsats.

Behov for forvaltningstiltag for arter udover indsatser for naturtyper

Den truede dagsommerfugl, hedepletvinge (1065), er eneste art på udpegningsgrundlaget for dette Natura 2000-område. Arten er ikke registreret indenfor området i overvågningsperioden 2004-2011, men arten har tidligere haft en væsentlig forekomst i området. Arten er afhængig af lysåben natur med forekomst af plantearten djævelsbid. Tilgroning er en trussel for arten.

Der er pt. ingen specifik indsats for arten, udover indsatsen for naturtyperne og indsatsen på offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Indsatsen for naturtyperne forventes i væsentligt omfang at bidrage til at sikre egnede levesteder for arten.

Figur 3: Den truede dagsommerfugl hedepletvinge er den eneste art på udpegningsgrundlaget for området. Arten er ikke fundet i området i overvågningsperioden 2004-2011, men er tidligere fundet i området. Fotograf: Kristian Mandsberg Nielsen

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planens indsatsprogram findes for området følgende retningslinjer:

Generelle retningslinjer:

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
5. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Område specifikke retningslinjer:

6. Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
7. Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på arten hedepletvinge, som har haft en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Det kan både være handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer. Pga. områdets ejerforhold er størstedelen af de nødvendige indsatser sikret gennem

Naturstyrelsen Thys drifts- og plejeplaner (se bilag 1). Fordeling af indsatser mellem handleplansmyndighed og offentlige lodsejere er angivet i tabel 2.

Tabel 2. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere

Indsats	Offentlig lodsejer	
	Thisted Kommune	Naturstyrelsen
Generelle retningslinjer		
2. og 3. Der arbejdes for at sikre en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje samt sikre egnede levesteder for områdets arter.	Op til 2 ha	Op til 78,7 ha
5. Genrydning af uønsket opvækst og øvrig indsatsvedligeholdelse.	0 ha	84,3 ha
Specifikke retningslinjer		
6. Indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved efterfølgende pleje.	0 ha	Op til 12 ha

Prioritering af den forventede indsats

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 1). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Størstedelen af arealerne indenfor Natura 2000-området er ejet af Naturstyrelsen og indsatsen for naturtyperne er derfor sikret gennem naturstyrelsens drifts- og plejeplaner.

Thisted kommune vil prioritere indsatsen på de private arealer som beskrevet nedenfor. Underpunkterne til de enkelte prioriteter står i vilkårlig rækkefølge.

1. Sikring af naturpleje i form af rydning og afgræsning/høslæt.
 - Imødekomme lodsejere, der på eget initiativ henvender sig med interesse i at gennemføre en plejeindsats.
 - Kontakt til private lodsejere der ejer plejkrævende arealer indenfor Natura 2000-området med henblik på at gennemføre en indsats.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Thisted Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 1, og i den forbindelse tager kommunen en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 3 viser kommunens plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Table 3. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Orientering af Grønne Råd om eventuelle projekter i området.	Kommunerne afholder møder 3 gange årligt	Hele planperioden - når relevant.
Naturplejenetværk for Nordvestjylland	Løbende kontakt med netværket i forbindelse med forskellige projekter	Hele planperioden
Facilitering af tilskudsordninger	Bidrage med oplysninger og udbredelse af Natura 2000 tilskudsordningerne til lodsejere.	Hele planperioden, dog primært i tilknytning til ansøgningsrunderne.

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Figur 4: Afgræsset klithede nord for Vullum Sø. Fotograf: Dorthea Albrechtsen

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Natura 2000-området har et areal på 132 hektar, hvoraf 129 ha er statsejet. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H23. Natura 2000-området består af et habitatområde nr. H23. Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: kransnålalgesø, klithede, klitlavning, grå/grøn klit samt hedepletvinge. Området består hovedsageligt af en kalkrig kransnålalge-sø kaldet Vullum Sø, samt det sammenhængende klitområde beliggende ved Hjordemål Plantage. Klitområdet omfatter habitatnaturtyperne klithede, klitlavning og grå/grøn klit.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på arten hedepletvinge, som har haft en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
2130	Grå/grøn klit	26,1
6210	Kalkoverdrev	3,9
2170	Grårisklit	0,3
2140	Klithede	21,7
2190	Klitlavning	53,7
7140	Hængesæk	6,6
Hovedtotal		112,2

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i de følgende tabeller.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Naturtypebevarende pleje	28,0
	2140	Klithede	Naturtypebevarende pleje	22,1
	2190	Klitlavning	Naturtypebevarende pleje	52,7
	7140	Hængesæk	Naturtypebevarende pleje	6,6

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Rydning af opvækst	Eksisterende	28,0
			Græsning	Eksisterende	23,9
	2140	Klithede	Rydning af opvækst	Eksisterende	22,1
			Græsning	Eksisterende	12,0
	2190	Klitlavning	Rydning af opvækst	Eksisterende	27,6
			Græsning	Eksisterende	48,2
	7140	Hængesæk	Rydning af opvækst	Eksisterende	6,6
			Græsning	Eksisterende	6,6

Tabel IV: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	2130	Grå/grøn klit	Hegning	Eksisterende	23,9
	2140	Klithede	Hegning	Eksisterende	12,0
	2190	Klitlavning	Hegning	Eksisterende	0,7
	7140	Hængesæk	Hegning	Eksisterende	6,6

I tabel III og IV er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Bilag 2: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H23.

Tabel 4. Naturtyper på udpegningsgrundlaget

Naturtypenr.	Naturtype	Handleplanmyndighed
		Thisted Kommune**
7140	Hængesæk	-
2190	Klitlavning	1,2 ha
2140	*Klithede	0,1 ha
2130	*Grå/grøn klit	0,2 ha
7230	Rigkær	-
3260	Vandløb	-
3140	Kransnålalge-sø	-
I alt		1,5 ha

* Prioriteret habitatnaturtype.

** Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Arter på udpegningsgrundlaget.

1065	Hedepletvinge
------	---------------

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 5. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper**

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand				
		I	II	III	IV	Ingen tilstand
2190	Klitlavning	-	1,2 ha	-	-	
2140	*Klithede	-	0,1 ha	-	-	
2130	*Grå/grøn klit	-	0,2 ha	-	-	

* Prioriteret habitatnaturtype.

**Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

